

การป้องกันและปราบปรามการลักลอบ หนีศุลกากรของสินค้าประเภท “บุหรี่ไฟฟ้า”

นภัสสร ทองดิง

ผู้อำนวยการส่วนบริการศุลกากร
ด่านศุลกากรสงขลา สำนักงานศุลกากรภาคที่ ๔

การสูบบุหรี่และภาวะการติดบุหรี่จำนวนมากส่งผลให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพที่เสื่อมลง อันตรายจากบุหรี่ของคนไทยซึ่งมีมาช้านานจนยากจะแก้ไข แม้ว่าหน่วยงานทางสาธารณสุขจะพยายามออกมาชี้แจงให้คนไทยรับรู้ถึงโทษของบุหรี่ อีกทั้งสังคมส่วนรวมช่วยกันรณรงค์ให้คนไทยช่วยกันเลิกสูบบุหรี่ แต่การลดลงของผู้ติดบุหรี่ในประเทศไทยก็ยังน้อยมากส่งผลให้เกิดผลเสียหลายต่อประเทศมากมายมหาศาลจากค่ารักษาพยาบาลประชาชนด้วยโรคอันเนื่องมาจากการสูบบุหรี่ และในปัจจุบันพฤติกรรมของการสูบบุหรี่ของคนไทยเปลี่ยนไปเป็นอันมาก เนื่องมาจากการเข้ามาของบุหรี่ไฟฟ้าที่สามารถเข้าถึงผู้เสพรายใหม่ได้ง่ายและกว้างขวางกว่า โดยครอบคลุมไปในหมู่เยาวชนด้วยรูปลักษณ์ของตัวผลิตภัณฑ์ที่เปลี่ยนไป ผู้สูบบุหรี่ไฟฟ้าดูเป็นคนทันสมัยเข้ากับสังคมคนรุ่นใหม่ได้แนบเนียนกว่า การแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจึงนับเป็นอันตรายรูปแบบใหม่ที่สังคมควรหันมาให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

“บุหรี่ไฟฟ้า (Electronic Cigarette)” คือ เป็นอุปกรณ์สูบบุหรี่หรืออิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่ง ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าที่ทำให้เกิดละอองไอน้ำในลักษณะคล้ายควันบุหรี่ไม่ว่าจะกระทำขึ้นด้วยวัตถุใด ซึ่งใช้สำหรับสูบในลักษณะเดียวกับการสูบบุหรี่ (ตามพิกัดอัตราศุลกากรประเภทย่อย ๘๕๔๓.๗๐.๙๐)

บุหรี่ไฟฟ้า ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ (๑) แบตเตอรี่ (Battery) คือ ส่วนที่มีลักษณะคล้ายกับตัวบุหรี่ ส่วนปลายมีหลอดไฟแอลอีดีแสดงสถานะการทำงานและแจ้งเตือนระดับแบตเตอรี่ (๒) ตัวทำให้เกิดไอและความร้อน (Atomizer) คือ ส่วนกลางบุหรี่ไฟฟ้า ทำหน้าที่ควบคุมการทำงาน และขดลวดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทำความร้อนและเปลี่ยนน้ำยาให้กลายเป็นละอองไอน้ำ และสร้างกลิ่นเสมือนบุหรี่จริงเวลาสูบ และ (๓) ส่วนเก็บน้ำยาหรือตลับ (Cartridge) เป็นกระเปาะที่เก็บน้ำยาและทำปฏิกิริยากับส่วนตัวสร้างควันให้เกิดไอน้ำและความร้อนซึ่งน้ำยาส่วนใหญ่จะขายอยู่ในรูปแบบขวดหรือแบบตลับใช้แล้วทิ้ง

...บทความวิชาการ...

นอกจากตัวเครื่องแล้วบุหรี่ไฟฟ้ายังประกอบไปด้วยน้ำยาซึ่งผลิตจากสารเคมีเป็นส่วนประกอบสำคัญ โดยส่วนผสมที่พบในน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า ได้แก่

๑) นิโคติน (Nicotine) เป็นสารสกัดจากใบยาสูบ จะทำให้ร่างกายเสพติดการใช้บุหรี่ และจะเข้าไปกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง เพิ่มความดันโลหิต และเพิ่มอัตราการเต้นของหัวใจทำให้เกิดโรคมะเร็งปอด และโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจได้

๒) สารโพรพิลีนกลีเซอรอล (Propylene Glycerol) เป็นสารสังเคราะห์ชนิดหนึ่งที่ใช้ในอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (US Food and Drug Administration; FDA) ยืนยันถึงความปลอดภัยว่าใช้ได้ทั้งในอาหาร ยา และเครื่องสำอาง รวมถึงนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการสร้างไอหรือหมอกสำหรับเวทีการแสดงต่าง ๆ แต่เมื่อสัมผัสหรือสูดดมเข้าไปอาจก่อให้เกิดการระคายเคืองที่ดวงตาและปอดได้ โดยเฉพาะในผู้ที่เป็โรคปอดเรื้อรัง โรคหอบหืด และโรคถุงลมโป่งพอง

๓) กลีเซอริน (Glycerin) เป็นสารที่ไม่มีสีและไม่มีกลิ่นแต่มีรสชาติดหวานเล็กน้อย องค์การอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกายืนยันถึงความปลอดภัยว่าใช้ได้ทั้งในอาหารและยา แต่ยังไม่ได้รับรายงานการยืนยันว่าเมื่อเปลี่ยนรูปแบบเป็นไอที่สูบหรือสูดแล้วจะเกิดผลกระทบอย่างไรต่อร่างกาย

๔) สารแต่งกลิ่นและรส (Flavoring) เป็นสารเคมีที่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารทั่วไป มีความปลอดภัยเมื่อรับประทานเข้าสู่ร่างกาย แต่ยังไม่มีการรายงานยืนยันว่าเมื่อเปลี่ยนรูปแบบเป็นไอที่สูบหรือสูดแล้วจะเกิดผลกระทบอย่างไรต่อร่างกาย

การที่ “บุหรี่ไฟฟ้า” ได้กลายเป็นเหมือนกับทางเลือกแรกสำหรับ “วัยรุ่น” มากขึ้นในฐานะ “แฟชั่นใหม่” ด้วยการโฆษณาแสดงภาพลักษณ์ของบุหรี่ไฟฟ้าให้น่าดึงดูด มีลูกเล่นที่เยอะกว่าบุหรี่แบบมวน และปัจจัยที่ดึงดูดสำคัญ คือ เรื่องของกลิ่น รสชาติที่มีให้เลือกหลากหลายร้อยกลิ่น มีความหอมหวานสูบได้ง่าย ยิ่งสูบบ่อยก็กลายเป็นติดในที่สุด

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นประเทศภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก ค.ศ. ๒๐๐๓ ซึ่งเป็นอนุสัญญาที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดไว้ให้เป็นกรอบมาตรฐานสากลในการควบคุมดูแลเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า ดังนั้น เพื่อให้เกิดมาตรฐานและแนวทางการร่วมมือด้านสุขภาพในระดับนานาชาติ ตามกรอบอนุสัญญาดังกล่าว ภาครัฐจึงได้มีการออกมาตรการในการควบคุมการบริโภคยาสูบเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าขึ้นมาบังคับใช้ ทั้งนี้ **ประเทศไทยได้กำหนดให้บุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าผิดกฎหมาย** โดยมีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศ ดังนี้

ผู้นำเข้าบุหรี่ไฟฟ้า มีความผิดตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากู และบารากูไฟฟ้า หรือบุหรี่ไฟฟ้า เป็นสินค้าที่ต้องห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับเป็นเงิน ๕ เท่าของราคาสินค้า หรือทั้งจำทั้งปรับ กับให้ริบหรี่ไฟฟ้า รวมทั้งสิ่งที่ใช้บรรจุและพาหนะใด ๆ ที่ใช้ในการบรรทุกสินค้าบุหรี่ไฟฟ้านั้นด้วย และยังเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๒ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับเป็นเงิน ๔ เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ริบของนั้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ผู้ที่ครอบครองบุหรี่ไฟฟ้า มีความผิดฐาน ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจํานำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่เข้ามาในราชอาณาจักรโดยยังมิได้ผ่านพิธีการศุลกากร โดยถูกต้อง ตามมาตรา ๒๔๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มีโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับเป็นเงิน ๔ เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ แม้ว่าจะไม่มีเจตนาหรือไม่รู้ว่าเป็นของมีความผิด ก็ต้องถูกริบให้ตกเป็นของแผ่นดินและนำไปทำลายตามกฎหมายของศุลกากร

ผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการบุหรี่ไฟฟ้า คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้มีคำสั่งที่ ๙/๒๕๕๘ เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า “บารากู บารากูไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู น้ำยาสำหรับเติมบารากูไฟฟ้า หรือบุหรี่ไฟฟ้า” ซึ่งมีสาระเคมีที่เป็นอันตรายต่อร่างกายหลายชนิด และมีปัญหาต่อระบบทางเดินหายใจ ส่งผลกระทบต่อเป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีความผิดตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๙/๙ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๖/๔ มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้สูบในเขตปลอดบุหรี่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๒ ประกอบมาตรา ๖๗ ได้บัญญัติว่า ผู้ใดสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท เว้นแต่เป็นเขตสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบแห่งชาติประกาศกำหนด

บทสรุป

กรมศุลกากร ในฐานะหน่วยงานสังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรจากการนำสินค้าเข้าและส่งออก และเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดทางศุลกากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามการลักลอบและหลีกเลี่ยง ศุลกากรนำสิ่งผิดกฎหมายต่าง ๆ เข้าสู่ประเทศไทย รวมทั้งการนำเข้าบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งยังคงเป็นสินค้าต้องห้ามนำเข้า มาในประเทศไทย แต่ด้วยเป็นสินค้ากระแสนิยมในขณะนี้ จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้กระทำความผิดลักลอบนำเข้า บุหรี่ไฟฟ้า ดังนั้น เจ้าหน้าที่ศุลกากรจำเป็นต้องใช้ทั้งความรู้ ความสามารถ แสวงหาข้อมูลข่าวสาร และบูรณาการ ความร่วมมือกับหน่วยงานความมั่นคง ทหาร ตำรวจ และหน่วยงานปกครอง เพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการป้องกัน และปราบปรามการลักลอบหนีศุลกากรของสินค้า ประเภทบุหรี่ไฟฟ้า ทำให้ผลการจับกุมบุหรี่ไฟฟ้า ของกรมศุลกากรมีสถิติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นงานด้านการปกป้องสังคมให้ปลอดภัยด้วยระบบควบคุมทาง ศุลกากร เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนกรมศุลกากรให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่ว่า “องค์กรศุลกากรชั้นนำ ที่มุ่งส่งเสริม ความยั่งยืนของเศรษฐกิจและความปลอดภัยของสังคม ด้วยนวัตกรรมและบริการที่เป็นเลิศ”

เอกสารอ้างอิง

- ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/๒๐๖๙๖๓.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓).
- ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/๑๔๒๑๑๕๕.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓).
- ราชกิจจานุเบกษา. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/๑๗๐๘๒๓๐๘.pdf> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๘ เมษายน ๒๕๖๓).
- คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้มีคำสั่งที่ ๙/๒๕๕๘ เรื่อง ห้ามขายหรือห้ามให้บริการสินค้า “บารากู่ บารากู่ ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า หรือตัวยาบารากู่ น้ำยาสำหรับเติมบารากู่ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้า”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้ จาก : https://www.ocpb.go.th/download/pdf/๙_๒๕๕๘.pdf (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๘ เมษายน ๒๕๖๓).
- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้บารากู่และบารากู่ไฟฟ้าหรือบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสินค้าที่ต้องห้ามใน การนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๗. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.dft.go.th/th-th/Detail-Law/ArticleId/๒๗๘๒/๒๕๕๗-๕-๒๕๕๘>. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓).
- บุหรี่ไฟฟ้า. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.bangkokhospital.com/content/electric-cigarette> (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓).
- สบ. เคลียร์ชัด “บุหรี่ไฟฟ้า” ผิดกฎหมาย ผู้ครอบครองเสี่ยงติดคุก ๕ ปี ปรับ ๔ เท่าของราคาสินค้า. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://workpointtoday.com/news-๒๓๓/#google_vignette (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓).
- มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศไทย.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.senate.go.th/view/๓๘๖/รายละเอียดข่าว/ThaiLaw/๒๖/TH-TH>. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓).